

V Českém krasu vznikl nový lezecký trenažér

(Vladimír Bláha ZO ČSS 1-06, Michal Novák SZS, stanice Čechy)

V Českém krasu, v lomu na Chlumu u Srbska vznikl nový trenažér jednolanové techniky. Zvolili jsme podzemní prostoru bývalého záložního archivu Škodových závodů, která již několik desetiletí slouží jako základna Speleologického klubu Praha. Prostora, jakož i dobrý přístup k ní, umožňuje příjemný trénink i v zimním období a zároveň přirozeně evokuje jeskynní prostředí.

Šestnáctého června u příležitosti Lezeckého dne ČSS bude tento trenažér, zvaný Chlum-Komora slavnostně otevřen a bude odhalena pamětní deska průkopníku a propagátoru SRT v Československu RNDr. Antonínu Zelenkovi, jemuž je trenažér na počest věnován.

Historie a vznik prostory Archivu

Vzhledem k nepříznivému vývoji válečných operací pro nacistické Německo bylo již od roku 1943 usilovně hledáno bezpečné zázemí pro strategické výrobní podniky. Tato potřeba umístit do podzemí výrobu či prováděcí dokumentaci dolehla i na Škodovy závody. Výhodou tohoto podniku bylo vlastnictví některých lomů. Nakonec byl vybrán vápencový lom na Chlumu u Srbska.

Stavební firmou Jelínek z Berouna, za vydatné pomoci zaměstnanců lomu, byl prostor Archivu vylámán a technicky zajištěn v letech 1943-44. Jednalo se o dvě kaverny, větší o rozměrech 30 x 7 x 4,5 m, rozdělená zdí na poloviny a menší 10 x 6 x 2,5 m. V dokumentech, nalezených v archivu Škodovky, spojených se vznikem obou těchto prostor, se dochovalo kromě technických zpráv a plánků několik takřka humorných zpráviček a glos. V jedné takové zprávě si závodní lomu svým nadřízeným stěžuje na „nadměrné užívání firemního telefonu zaměstnanci archivu“, případně si stěžuje na nedochvilnost.

Prostor Archivu svému účelu, tedy ochraně dokumentů Škodovky, dostal do puntíku. V Plzni byla větší část podniku těžce poškozena při náletu a požáru na sklonku 2. světové války.

V poválečných dobách prostory sloužily místnímu JZD jako sklad ovoce a brambor. Několikrát byly tyto prostory vyhledány i filmaři. V podzemí, ale i na povrchu lomu, se natáčela řada filmů. Jedná se mimo jiné o film Zlatokopové z Arkansasu (1964, režie Paul Martin), Tajemství ďáblovy kapsy (1981, režie Petr Tuček), seriál Tajomný ostrov (1984, režie Vladimír Blažek) a řada dalších. Právě nedbalostí filmařů, kteří točili zmiňovaný seriál Tajomný ostrov, zůstaly v prostoře zapomenuty dekorace. Toto opomenutí v kombinaci s vandalismem způsobilo vyhoření prostory. Důsledkem tohoto činu byl na některých místech i centimetrový nános sazí. Za vydatné pomoci zapůjčené hasičské techniky jsme celý prostor archivu, tj. asi 600 m² stěn a stropů očistili.

Dnes prostory slouží jako základna a sklad nástrojů členům Speleologického klubu Praha. Každoročně se zde pořádají přednášky pro veřejnost během Netopýřích nocí a od roku 2007 se zde rodil speleologický trenažér zaměřený na jednolanovou techniku.

Vznik trenažéru

Idea vzniku lezeckého trenažéru je úzce spjata s expedicemi Speleologického klubu Praha do jeskyně Bue Marino, kam členové klubu od roku 2007 do 2012 jezdili. V roce 2007 jsme zjistili, že je třeba natrénovat výstupy kolmými stěnami či stropy. Vzhledem k zimním nepříznivým podmínkám venku v terénu jsme se rozhodli využít levou část prostory Archivu. Zvolená prostora je o rozměru cca 10x7x4,5 m. Zde provedla skupinka L. Falteisek, Š. Horák, a V. Bláha první vystrojení části jedné stěny a stropu. Vznikl tedy jakýsi první SRT trenažér, který byl v průběhu let doplňován. Významně se na doplnění podílel i Petr Anelt, Pavel Kubálek, Jaroslav Tošner a další členové klubu. Kolem roku 2016 došlo k dohodě se Speleologickou záchranou službou a vznikl společný projekt přestavby a revize kotvení celého trenažéru. To vedlo k výměně všech karabin, lan a většiny kotevních bodů. Jednalo se o materiál v rozsahu cca 80 ks karabin, 20ks borháků, 20ks plaket a 250 metrů lan.

Materiál

Při samotném vzniku trenažérů byly používány natloukáací expanzní nýty Petzl o průměru šroubu 8mm. V pozdější době byly užívány natloukáací nýty Hilti se šroubem o průměru 12 mm. Mimo to se vlepovali závitové tyče o průměru 10 a 12 mm, které se zapouštěly 15-20 cm do masivu skály. Na dvou místech je cesta koncipována jako lanové přemostění. Zde jsou použity lana o průměru 12 mm. Spodní pošlapová jsou železná, horní z nerez. Proběhla výměna většiny kotevních bodů, plakety byly nahrazeny za nerezové Raumer, včetně šroubů, doplněny byly borháky Petz Colinox a Singing Rock.

Veškeré karabiny jsou ocelové Singing Rock s automatickou pojistkou triple lock. Lana Lanex Static 11.0 Secure , barevně odlišená pro přehlednost jednotlivých lezeckých cest.

Popis trenažéru

Nyní je trenažér koncipován primárně na pokročilý nácvik SRT technik za použití všech dostupných prostředků pro použití ve speleologii hlavně pro členy ČSS, ale nejen pro ně.

Jedna hlavní trasa, po obvodu celé prostory, je tvořená cca 20 průvěsovými úseky v různých vzdálenostech a délkách. Přes strop prostory jsou pak ve stejném stylu vystrojeny dva stropní traverzy, opět v několika délkových variacích. Dále trenažér umožňuje nácvik dvoulanového přemostění přes šířku prostory, nácvik přečlenění převisu, vertikální plazivky tvořené nastavitelnou deskou, napnuté ocelové traverzy a též nácvik záchrany z lana na dvou samostatně visících lan v prostoru komory.

Tzn, že zde v podstatě lze procvičit vše, s čím se můžete při pohybu v jeskynním terénu setkat.

Pravidla pro používání lezeckého trenažéru - Chlum - komora

1. Zřizovatelem a správcem trenažéru je ZO ČSS 1-06 Speleologický klub Praha a Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti (SZS).
2. Správcem lokality je ZO ČSS 1-06 Speleologický klub Praha
3. Správce lokality si jako držitel výjimky ze zákona o ochraně přírody a na základě odpovědnosti ke státním orgánům vyhrazuje právo stanovovat podmínky vstupu na lokalitu a užívání trenažéru.
4. Trenažér je určen primárně k výcviku členů ČSS a SZS, případně dalších jednotek Integrovaného záchranného systému (IZS), které jej mohou používat v rámci spolupráce se SZS. Smí být využíván pouze se souhlasem správce trenažéru a pod přímým dozorem pověřeného člena SZS nebo ZO ČSS 1-06, který je současně vedoucím akce.
5. Vedoucího akce určí předseda ZO ČSS 1-06, v případě jeho nedostupnosti člen výboru ZO ČSS 1-06 a nebo velitel stanice SZS Čechy. Vedoucí akce je zodpovědný za dodržování podmínek užívání trenažéru a chování jednotlivých účastníků výcvikové skupiny.
6. Před vstupem na lokalitu provede vedoucí akce seznámení všech účastníků s bezpečnostní směrnici ČSS, problematikou dané lokality a zásadami používání JT. Do deníku akcí provede záznam. Každý účastník vstupuje na lokalitu na své vlastní riziko, což stvrdí v deníku akcí svým podpisem.
7. Každý účastník je povinen si při výcviku počínat tak, aby neohrožoval bezpečnost svoji a kohokoliv jiného.
8. Na lokalitě je zakázáno:
 - a) Znečišťovat lokalitu jakýmkoliv odpadem (karbid, obaly od potravin apod.). Veškeré odpadky je nutno po skončení akce odvézt.
 - b) Jakkoliv měnit a přestrojovat stávající konfiguraci trenažéru. Dostrojování vlastním materiálem je možné pouze tehdy, pokud tento vyhovuje platným bezpečnostním standardům a není-li touto činností porušena bezpečnost stávajícího vystrojení a bezpečnost všech účastníků.
 - c) Používat trenažér k jakýmkoliv jiným účelům než k nácviku JT nebo záchrannářských technik.
 - d) Používat trenažér ke komerčním účelům.
9. Po skončení výcviku musí lokalita zůstat v takovém stavu, v jakém byla přebrána, řádně uzamčena a klíče neprodleně vráceny správci trenažéru.
10. Každý uživatel trenažéru je povinen neprodleně po zjištění závady na vystrojení trenažéru oznámit tuto skutečnost vedoucímu akce.

11. Vedoucí akce je povinen nahlásit správci тренаžeru všechny nedostatky, problémy nebo poškození zjištěná při výcviku, aby mohla být včas zjednána náprava.
12. Při nedodržování uvedených pokynů má správce тренаžeru právo neumožnit vstup na тренаžér.
13. V případě nehody volejte linku 112 a neprodleně kontaktujte správce.

